

Poslanica Dragiši Vasiću

Igo Gruden

1

Prisluhnil v tebi sem snovanju zemlje,
ki njen glasnik si, pesnik in mučenec:
v srcé ti vtisnila je trnjev venec,
iz ran jo krvavečih zdaj objemlje.

Vseh mrtvih Srbov sèn ti v duši dremlje
in žubori po krvi kot studenec:
v njem kri vseh ljudstev slišim jaz — Slovenec,
ko strah za lastni narod dih mi jemlje.

Dragiša, drug iz tužne Šumadije,
iz žive rane cvet utrzan zame,
da sanjam o svobodi, ki v nas ni je:

ker svet vseh narodov držijo rame,
kot moje srce zdaj ob tvojem bije,
človeka človek naj povsod objame

2

Po Belem gradu si me vodil — druga
in mi odkrival naroda svetinje,
do njih vse okrvavljene stopinje,
ki jih odplavila je časov struga.

Stoletja so ga trgala od pluga
na Kalemegdan, Topčider, Dedinje:
kot Save, Donave valovje sinje
se v pesem zliva mu radóst in tuga.

In mislil sem na svojo zemljo malo:
uporna ptica, ranjena ujeta,
vsa v meni utriplje, kar je je ostalo.

Iz njene krvi na prelomu svéta
krvavo nam je upanje pognalo,
kot bóžur se na Kosovem razcveta.

Grenkobo bratstva zdaj srcé okuša,
 miru ne najde v molku ne v besedi:
 odkar svobodo v grob so nesli dedí,
 le smrtno ptico narod moj posluša.

Do dnà je ranjena slovenska duša,
 ne slišijo je bratje ne sosedi:
 kot strune glas, pretrgane po sredi,
 nič več ne poje, le živeti skuša.

Ker zarje Vidove so se stemnile
 v prokletstvu bratstva, drug, ob času kresa,
 v temó naj zadnje klonejo nam sile?

Molčimo pred nevihto kot drevesa,
 ko zvezde so v oblakih potonile —
 po zemlji gre vihar, glasnik potresa.

Pripombe k naši prevratni dobi

Albin Prepeluh

Ko je mirovna konferenca v Parizu odločila glede slovenskega dela Koroške plebiscit, kakor so ga predlagali nekateri v tem spisu že omenjeni ameriški eksperti, ni to pri nas, kakor tudi ne pri naši slovenski mirovni delegaciji, vzbudilo navdušenja. Vsi smo namreč vedeli, da je narodna zavest koroških Slovencev zelo šibka. Velik del koroških Slovencev je bil popolnoma pod vplivom nemškega kapitala, nemške državne in deželne administracije in raznih nemških političnih strank, ki so raztezale svoje delovanje tudi na slovenske vasi in trge. Takoj spočetka je bilo dvomljivo, da bo plebiscit izpadel ugodno za nas. Zato sta bila slovenski del naše mirovne delegacije v Parizu, kakor tudi deželna vlada v Ljubljani, mnenja, da se mora ta sklep izpremeniti, sklep o plebiscitu razveljaviti, pa naj mirovna konferenca sama določi novo državno mejo na Koroškem po novi ugotovitvi narodnostne meje med nemškim in slovenskim prebivalstvom. Da se doseže ta naš namen, je bil slovenski del naše mirovne delegacije mnenja, da potrebuje politično pomoč domovine.

Takratni predsednik deželne vlade, dr. Janko Brejc, je bil, kakor sem že enkrat omenil, velik avtokrat in je vse zadeve zunanje političnega zna-